

ВНАУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СЕРТИФІКАТ

учасника Всеукраїнської науково-практичної конференції

**ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВОГО, КОНТРОЛЬНОГО
ТА АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ**

(Держ. реєстр. УкрІНТЕІ № 533 від 12.11.2018 р.)

МУЛИК Тетяни Олексіївни

Прізвище, Ім'я, По батькові

Президент
університету

Г.М. Калетнік

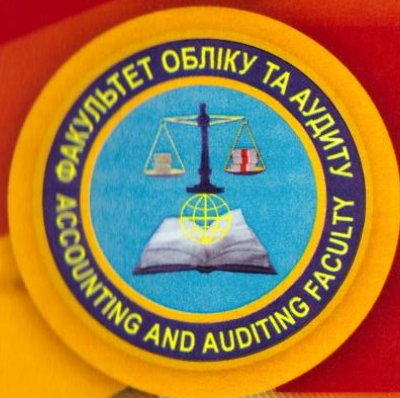
Ректор
університету

В.А. Мазур

Вінниця,
29 листопада 2018 року

Міністерство освіти і науки України
ННВК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»
Вінницький національний аграрний університет
Вінницька обласна державна адміністрація
Антимонопольний комітет України
Національний університет біоресурсів та
природокористування України
Житомирський державний технологічний університет

Житомирський національний агроекологічний університет
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
Тернопільський національний економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-
економічного університету
Спілка аудиторів України
Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України

ПРОГРАМА

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**Проблеми облікового,
контрольного та
аналітичного
забезпечення
в системі
управління**

29 листопада 2018 РОКУ
М. ВІННИЦЯ

ВНАУ

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

КАЛЕТНИК Григорій Миколайович – доктор економічних наук, професор, академік НААН України, президент університету, голова програмного комітету Вінницького національного аграрного університету.

МАЗУР Віктор Анатолійович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, ректор університету, заступник голови програмного комітету Вінницького національного аграрного університету.

ГОНЧАРУК Інна Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності Вінницького національного аграрного університету.

ГУНЬКО Ірина Василівна – кандидат технічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи, перспективного розвитку та діяльності коледжів Вінницького національного аграрного університету.

САНДИГА Інна Володимирівна – начальник відділу розвитку науки у вищих навчальних закладах Міністерства освіти і науки України.

ЗДИРКО Наталія Григорівна – кандидат економічних наук, доцент, в. о. декана факультету обліку та аудиту Вінницького національного аграрного університету, директор Вінницького відділення Федерації аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України.

ЛАЗАРИШИНА Інна Дмитрівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри статистики та економічного аналізу Національного університету біоресурсів та природокористування України.

ДЕРІЙ Василь Антонович, доктор економічних наук, професор кафедри обліку і оподаткування підприємницької діяльності Тернопільського національного економічного університету.

ДЕМА Дмитро Іванович, кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів і кредиту Житомирського національного агроекологічного університету.

СТОЛЯРЧУК Надія Миколаївна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник відділу організації наукових досліджень та інноваційного розвитку, Голова Ради молодих вчених Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки».

СЛОБОДЯНЮК Микола Володимирович, Голова Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України.

МАНЬКО Надія Федорівна, Уповноважений представник Аудиторської палати України у Вінницькій області, сертифікований аудитор.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

ЦУРКАН Олег Васильович – кандидат технічних наук, доцент, директор Ладижинського коледжу Вінницького національного аграрного університету.

КУЧЕРЯВИЙ Віталій Петрович – доктор сільськогосподарських наук, професор, в.о. директора Чернятинського коледжу Вінницького національного аграрного університету.

БУДЯК Руслан Володимирович – директор Технологічно-промислового коледжу Вінницького національного аграрного університету.

КАЗЬМІР Валентина Анатоліївна – директор Могилів-Подільського технолого-економічного коледжу Вінницького національного аграрного університету.

КОНДРАТОВА Марина Володимирівна - директор Немирівського коледжу будівництва та архітектури Вінницького національного аграрного університету.

ПРАВДЮК Наталія Леонідівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку.

ГУЦАЛЕНКО Любов Василівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри аудиту та державного контролю.

МУЛИК Тетяна Олексіївна – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри аналізу та статистики.

ПОДОЛЯНЧУК Олена Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки.

ФАБІЯНСЬКА Вікторія Юхимівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри аудиту та державного контролю, технічний секретар.

ГОНЧАРУК Тетяна Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, учений секретар, в.о. завідувача відділу аспірантури і докторантури.

ШЕВЧУК Олена Дмитрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри аудиту та державного контролю.

ГУДЗЕНКО Наталія Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки.

ПЕТРИЧЕНКО Олександр Анатолійович – кандидат економічних наук, доцент кафедри аналізу та статистики.

ПАЛАМАРЕНКО Яна Вікторівна – кандидат економічних наук, старший викладач, голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Вінницького національного аграрного університету.

ГОЛОВАЦЬКА Ірина Петрівна – головний бухгалтер Вінницького національного аграрного університету.

ПОРЯДОК РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

29 листопада	Вінницький національний аграрний університет
9.30-10.30	реєстрація учасників, кава-брейк (<i>корпус №2, 2 поверх</i>)
10.30-13.00	пленарне засідання (<i>ауд. 2220</i>)
13.00-14.00	перерва на обід
14.00-16.30	секційні засідання (<i>ауд. 1206, ауд. 1304, ауд. 1306</i>)
16.30-17.00	підведення підсумків

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

<u>10.30 – 10.40</u>	Відкриття пленарного засідання, вітальне слово президента Вінницького національного аграрного університету Калетніка Григорія Миколайовича та ректора Вінницького національного аграрного університету Мазура Віктора Анатолійовича
<u>10.40 – 10.50</u>	«Обіг сільськогосподарських земель: роль та значення для розвитку аграрного бізнесу» КАЛЕТНИК Григорій Миколайович , доктор економічних наук, професор, академік НААН України, президент Вінницького національного аграрного університету, м. Вінниця
<u>10.50 – 11.00</u>	«Необхідність диверсифікації розвитку виробництва біопалив у всіх сферах господарського життя країни як фундаментальна основа забезпечення продовольчої, енергетичної, економічної та екологічної безпеки України» ГОНЧАРУК Інна Вікторівна , кандидат економічних наук, доцент, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності Вінницького національного аграрного університету, м. Вінниця
<u>11.00-11.10</u>	«Роль бухгалтерського обліку в поведінковій економіці» ПЕТРУК Олександр Михайлович , доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів і кредиту Житомирського державного технологічного університету, м. Житомир

<u>11.10-11.20</u>	<p>«Державний фінансовий контроль: сучасний стан та напрями розвитку» ЗДИРКО Наталія Григорівна, кандидат економічних наук, доцент, декан факультету обліку та аудиту Вінницького національного аграрного університету, директор Вінницького відділення Федерації аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України, м. Вінниця</p>
<u>11.20-11.30</u>	<p>«Земельні ресурси та їхнє відображення в системі обліку, контролю й аналізу» ДЕРІЙ Василь Антонович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування підприємницької діяльності Тернопільського національного економічного університету</p>
<u>11.30-11.40</u>	<p>«Реінжиніринг бізнес-процесів як основний інструмент в управлінні: обліковий аспект» ПРОДАНЧУК Михайло Андрійович, доктор економічних наук, доцент, Буковинська школа бізнесу та аудиту, м. Чернівці</p>
<u>11.40-11.50</u>	<p>«Посилення контролю за адмініструванням платежів від володіння та використання землі» ДЕМА Дмитро Іванович, кандидат економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів і кредиту Житомирського національного агроєкологічного університету, м. Житомир</p>
<u>11.50-12.00</u>	<p>«Якість облікової інформації та її роль в управлінні земельними ресурсами» ПРАВДЮК Наталія Леонідівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку Вінницького національного аграрного університету, м. Вінниця</p>
<u>12.00-12.10</u>	<p>«Розвиток аналізу господарської діяльності в рамках реалізації теорії інтересів» ЛАЗАРИШИНА Інна Дмитрівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри статистики та економічного аналізу Національного університету біоресурсів та природокористування України, м. Київ <i>(он-лайн включення)</i></p>

<u>12.10-12.15</u>	<p>«Облікове забезпечення управління ризиками діяльності підприємства» ВИГІВСЬКА Ірина Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту Житомирського державного технологічного університету, м. Житомир</p>
<u>12.15-12.20</u>	<p>«Внутрішній аудит в корпоративному управлінні» ГУЦАЛЕНКО Любов Василівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри аудиту та державного контролю Вінницького національного аграрного університету, м. Вінниця</p>
<u>12.20-12.25</u>	<p>«Науково-методичне забезпечення зростання інноваційного потенціалу підприємств: обліково-правовий аспект» СТОЛЯРЧУК Надія Миколаївна, кандидат економічних наук, старший науковий співробітник відділу організації наукових досліджень та інноваційного розвитку, Голова Ради молодих вчених Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки», м. Київ</p>
<u>12.25-12.30</u>	<p>«Способи захисту економічної конкуренції Антимонопольним комітетом України» СЛОБОДЯНЮК Микола Володимирович, Голова Вінницького обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, м. Вінниця</p>
<u>12.30-12.35</u>	<p>«Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі» ПАВЛИШЕН Віталій Сергійович, головний бухгалтер, начальник відділу бухгалтерського обліку, звітності та фінансового забезпечення Департаменту агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів Вінницької обласної державної адміністрації, м. Вінниця</p>
<u>12.35-12.40</u>	<p>«Критерії оцінки аудиторських доказів» МАНЬКО Надія Федорівна, Уповноважений представник Аудиторської палати України у Вінницькій області, сертифікований аудитор, директор ТОВ «Аудиторська фірма «Надійність», м. Вінниця</p>

<u>12.40-12.45</u>	<p>«Оподаткування багатства: світова практика та реалії України» БЛЕЦЬКА Наталія Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри оподаткування фінансів і підприємництва, проректор з навчально-педагогічної роботи Вінницького інституту конструювання одягу і підприємництва, м. Вінниця</p>
<u>12.45-12.50</u>	<p>«Розвиток аналізу заборгованості підприємства в системі антикризового управління» МУЛИК Тетяна Олексіївна – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри аналізу та статистики Вінницького національного аграрного університету, м. Вінниця</p>
<u>12.50-12.55</u>	<p>«Оцінка кредитоспроможності підприємства-позичальника на основі показників фінансової звітності» КОЦЕРУБА Наталія Василівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та оподаткування Вінницького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету, м. Вінниця</p>
<u>12.55-13.00</u>	<p>«Облікова інформація: сутність, класифікація, якісні характеристики» ПОДОЛЯНЧУК Олена Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки Вінницького національного аграрного університету, м. Вінниця</p>

УЧАСТЬ У ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

«Проблеми облікового, контрольного та аналітичного
забезпечення в системі управління»

29 листопада 2018 року, ВНАУ

Доповідь Мулик Т.О.

Розвиток аналізу заборгованості підприємства в системі антикризового управління

Середовище в якому функціонує підприємство продукує систему розрахунків, за результатами яких може виникати заборгованість (рис.1). Розрахункам властивий динамічний характер, що потребує відповідних управлінських впливів та рішень в системі фінансового менеджменту.

На жаль, в Україні існує проблема несвоєчасності платежів за розрахунками. Впоратися із таким станом можна за умови впровадження ефективної системи управління заборгованістю підприємства, де важливе місце відводиться аналітичній оцінці заборгованості.

Важливе значення відводиться управлінню заборгованістю підприємства в системі антикризового управління. На рис.2 наведено основні вимоги до системи антикризового управління.

Вважаємо, що дана система має забезпечувати належний підхід до заборгованості підприємства, з тим, щоб ефективно управляти нею, забезпечувати оптимальне співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованостями, не допускати виникнення простроченої заборгованості, систематично здійснювати контроль за розрахунками, тощо.

За сучасних умов зростаючий обсяг заборгованості підприємства в складі його зобов'язань та оборотних засобів став масовим явищем, що може нести загрозу для його ліквідності та платоспроможності.

Сучасний стан дебіторської та кредиторської заборгованостей наведено в табл. 1 та 2. Згідно даних табл. 1 загальна сума дебіторської

заборгованості за видами економічної діяльності за період 2016–2017 рр. має тенденцію до зростання.

Дані тенденції прослідковуються також в такій галузі - сільського господарства.

Так, оборотні активи збільшилась проти минулого року на 918268 млн. грн. В сфері сільського господарства, оборотні активи збільшились проти минулого року на 85596,2 млн. грн. Сума дебіторської заборгованості на підприємствах України зросла на 533007,8 млн. грн., в сфері сільського, лісового та рибного господарства, на 34195,8 млн. грн.

Як бачимо, частка дебіторської заборгованості тут коливається в межах 11,3–10,6%, тобто менша проти минулого року на 0,8 %. Дані таблиці 1 свідчать також, що частка дебіторської заборгованості в сфері сільського, лісового та рибного господарства досить суттєва і в 2017 р. займає третє місце (після промисловості та торгівлі).

Згідно даних табл. 2 загальна сума кредиторської заборгованості за видами економічної діяльності за період 2016–2017 рр. також має тенденцію до зростання. Зросла також кредиторська заборгованість в галузі сільського господарства.

Так, поточні зобов'язання і забезпечення на 01.01.2018 р. становили 5769539,0 млн. грн., що більше проти минулого року на 947846,6 млн. грн. В сфері сільського, лісового та рибного господарства на 01.01.2018 р. поточні зобов'язання і забезпечення становили 416146,2 млн. грн., що більше проти минулого року на 77613,1 млн. грн. Сума кредиторської заборгованості на підприємствах України зросла на 367035,8 млн. грн., в сфері сільського, лісового та рибного господарства - на 29987,2 млн. грн.

Частка кредиторської заборгованості в цій сфері коливається в межах 6,1–6,4 %, тобто більша проти минулого року на 0,3 %. І також посідає в 2017 р третє місце.

Динаміку змін заборгованості в галузі сільського, лісового та рибного господарства зображено також на рис. 3. Де видно, що протягом досліджуваного періоду на підприємствах даної галузі переважає дебіторська заборгованість, що може бути свідченням про більш швидку

оборотність кредиторської заборгованості порівняно з оборотністю дебіторської заборгованості. У такому випадку протягом певного періоду борги дебіторів перетворюються на грошові кошти, через більш тривалі часові інтервали, ніж інтервали, коли підприємству необхідні грошові кошти для своєчасної сплати боргів кредиторам. Відповідно виникає нестача грошових коштів в обороті, що супроводжується необхідністю залучення додаткових джерел фінансування.

Загалом, виникнення дебіторської та кредиторської заборгованості є об'єктивним процесом. Її наявність, розміри і склад неоднозначно впливають на результати господарської діяльності підприємства, оскільки мають як позитивні, так і негативні риси (табл. 3).

Для того, щоб мінімізувати негативний вплив заборгованості на фінансово-майновий стан суб'єкта господарювання, її обсяг необхідно утримувати в межах певного допустимого значення, на величину якого впливає низка факторів. Для ефективного управління заборгованістю необхідно зосередити увагу саме на характері впливу факторів, які зумовили виникнення та існування заборгованості. Це пояснюється тим, що управління, спрямоване на мінімізацію негативних факторів впливу, є більш дієвим, ніж ліквідація вже виниклих явищ. Тож, для аналізу та упередження цих негативних подій необхідно систематизувати найвпливовіші та найрозповсюджені з них (табл. 4).

Сьогодні практичний досвід управління підприємствами показує, що доцільно здійснювати як кількісний так і якісний аналіз показників щодо оцінки поточного стану заборгованості. Це забезпечує ефективність відповідних процесів господарювання. Тому, ми, рекомендуємо проводити комплексний аналіз заборгованості підприємств. Комплексний аналіз охоплює п'ять етапів аналізу, функціонально пов'язаних між собою (рис. 4).

На першому етапі визначається об'єкт, мета та завдання аналізу.

У нашому випадку об'єкт дослідження – це дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги. Метою аналізу дебіторської та кредиторської заборгованості є

виявлення суми виправданої і невиправданої заборгованості; зміни за аналізований період, реальність сум дебіторської та кредиторської заборгованості, причини і давність утворення заборгованості, тощо.

Основними завданнями аналізу будуть:

- визначення складу та структури кредиторської та дебіторської заборгованості за термінами погашення, за видами заборгованості;
- визначення складу та структури простроченої заборгованості, її частки в загальному обсязі заборгованості;
- виявлення обсягів та структури заборгованості за векселями, за претензіями, за виданими та отриманими авансами, за страхуванням майна і персоналу, заборгованості, що виникає внаслідок розрахунків з іншими дебіторами і кредиторами, заборгованості за банківськими кредитами та інші визначення причин їх виникнення та можливих шляхів усунення;
- виявлення неправильного перерахування або отримання авансів і платежів за безтоварними рахунками;
- контроль за дотриманням касової та платіжно-розрахункової дисципліни;
- оцінка якості заборгованості, ефективності її використання;
- оцінка співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості;
- розробка пропозицій щодо ефективного управління заборгованістю підприємства та її мінімізації.

На другому етапі аналізу заборгованості підприємства збирають і опрацьовують джерела інформації. Необхідна інформація для аналізу така: форма № 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан); форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід); форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності»; аналітична інформація відділу продажів. Для здійснення аналізу заборгованості та прийнятті управлінських рішень важливе значення має повнота і об'єктивність інформації.

Третій етап комплексного аналізу дебіторської заборгованості найбільш об'ємний і трудомісткий. Оскільки тут проводиться горизонтальний і вертикальний аналіз, порівняння, побудова аналітичних таблиць, аналіз динаміки, складу та структури заборгованості.

Використовуючи систему коефіцієнтів що подано у таблиці 4 доцільно провести якісний аналіз заборгованості. Рекомендується проаналізувати

проблемну заборгованість підприємства. Визначити види заборгованості, групи товарів чи продукції, які становлять найбільшу питому вагу в структурі заборгованості. Виявити види продукції за якими виникає найбільша заборгованість за товари, роботи, послуги. Завдяки цьому є можливість визначити найбільш вигідних клієнтів підприємства. Це можуть бути основні постачальники, посередники, споживачі.

На четвертому етапі аналізу дебіторської заборгованості результати досліджень необхідно узагальнити та систематизувати. Сформулювати відповідні висновки щодо стану заборгованості на підприємстві. А також накреслити заходи щодо прискорення погашення заборгованості.

На завершальному етапі слід прийняти управлінські рішення, які будуть сприяти підвищенню ефективності господарської діяльності підприємства і зниження ризику неповернення боргів.

На нашу думку, такий комплексний аналіз заборгованості в системі управління підприємством є оптимальним. Він дасть змогу оцінити реальний стан заборгованості підприємства. Виявити «вузькі місця» щодо управління заборгованістю. А також розробити заходи щодо скорочення або стягнення проблемної заборгованості.

Аналіз заборгованості підприємства дає можливість оцінити можливу величину доходів, які можна отримати у вигляді штрафів, пені, неустойок від дебіторів, які прострочили оплату. Для управління заборгованістю є розробка заходів щодо скорочення або стягнення простроченої чи сумнівної заборгованості. При цьому можуть використовуватися різноманітні методи управління заборгованістю, які можна класифікувати на такі групи:

- юридичні – претензійна робота, подача позову до суду;
- економічні – фінансові санкції (штраф пеня неустойка), передача в заставу майна і майнових прав, призупинення постачання продукції;
- психологічні – нагадування по телефону, факсу, використання ЗМІ чи поширення інформації серед суміжних постачальників, що загрожує боржнику втратою іміджу;

- фізичні – арешт майна боржника, вироблений органами державної виконавчої служби.

Отже, управління дебіторською та кредиторською заборгованостями на підприємстві є процесом розробки та реалізації управлінських рішень щодо погодженості їх розміру та швидкості руху в часі, що забезпечують потрібний прибуток та оптимальний обсяг вільних коштів.

Основні складові елементи системи управління заборгованістю підприємства представлені на рис. 5.

Висновки. Таким чином, система антикризового управління має забезпечувати належний підхід до заборгованості підприємства, з тим, щоб ефективно управляти нею, забезпечувати оптимальне співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованостями, не допускати виникнення простроченої заборгованості, систематично здійснювати контроль за розрахунками, тощо. Для того щоб ефективно управляти заборгованістю господарюючого суб'єкту слід систематично здійснювати її аналітичну оцінку та контроль за змінами, що відбуваються в сфері заборгованості. Аналітичне забезпечення заборгованості в системі антикризового управління має бути націлене на задоволення інформаційних потреб менеджменту при прийнятті управлінських рішень щодо утворення, погашення чи регулювання заборгованості. Тільки на основі неупередженої та своєчасної інформації можуть бути прийняті ефективні управлінські рішення щодо заборгованості.

Доповідь закінчена. Дякую за увагу.